

НАЦИОНАЛНА ФЕДЕРАЦИЯ НА ЕНЕРГЕТИЦИТЕ – КНСБ

бул. "Пейо Яворов" 6, 1164 София, e-mail: centrala@nfebg.com

ФЕДЕРАЦИЯ "ЕНЕРГЕТИКА" – КТ „ПОДКРЕПА“

бул. „Др.Цанков“ 35, 1125 София, e-mail: fepodkrepa@abv.bg

НЕЗАВИСИМА СИНДИКАЛНА ФЕДЕРАЦИЯ на

ЕНЕРГЕТИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ – КНСБ

пл. "Македония" 1, 1000 София, e-mail: nsfeb@abv.bg

НФЕ, Изх. № 70/15.5.2019г.

ДО

г-н **БОЙКО БОРИСОВ**
МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ
на РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

г-н **ТОМИСЛАВ ДОНЧЕВ**
ВИЦЕПРЕМИЕР
на РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

г-жа **ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА**
МИНИСТЪР на ЕНЕРГЕТИКАТА

КОПИЕ: КНСБ
КОПИЕ: КТ „ПОДКРЕПА“

ОТНОСНО:

Цените на електрическата енергия на БНЕБ

УВАЖАЕМИ господин **БОРИСОВ**,
УВАЖАЕМИ господин **ДОНЧЕВ**,
УВАЖАЕМА госпожо **ПЕТКОВА**,

В последните месеци работодателските организации - АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ периодично правят изявления по медиите и излизат с отворени писма до Министър-председателя г-н Бойко Борисов, Заместник министър-председателя Томислав Дончев и Министъра на енергетиката г-жа Теменужка Петкова относно повишение на цените на електрическата енергия на платформата „Ден напред“ на БНЕБ.

Прави впечатление, че избирателно се анализират само високите ценови нива, които неминуемо съществуват при всяка една борсова търговия и се мълчи за периодите на постигнати ниски цени.

В писмото се коментират високите цени за 08 май и 09 май, съответно 164,60 лв/МВтч и 130,56 лв/МВтч, които ще срутат индустрията, но ниските цени, постигнати през някои

дни от м. април не компенсират ли тези високите ценови нива. Видно от страницата на БНЕБ на платформата „ден напред“ има дни с драстично ниски цени :

	14.април	15.април	20.април	22.април	27.април	28.април	29.април
Търгувано количество, МВтч	19 988	20 209	20 024	20 797	18 766	16 275	17 196
Средна цена, лв/МВтч	55,87	59,80	51,55	54,68	49,52	17,78	44,70

Количествата електрическа енергия, които са търгувани при високите ценови нива за двата дни - 08 и 09 май са 41 686 МВтч. Това количество представлява 1,8 % от средномесечното количество електроенергия за свободния пазар (2 299 443 МВтч) за регулаторния период 01.07.2018 - 30.06.2019 г. Анализирайки тези данни, може да се направи извода, че твърденията на АОРБ за пагубното влияние на борсовите цени на електроенергията върху индустрията е неоснователно.

Твърдението, че цените на БНЕБ са по-високи от цените на борсите в “целия европейски съюз“ не отговарят на истината. Видно от приложената таблица средните цени на борсата в България за периода от 01.05. 2019 г. до 10.05.2019 г. са по-високи само на 08 и 09 май, докато в останалите дни са по-ниски. Средната цена на БНЕБ за периода 01.05-10.05.2019 (52,44 EUR/MWh) е по-ниска от средната цена на останалите борси, посочени в таблицата (53,01 EUR/MWh):

Delivery day	Average Prices (EUR/MWh)								
	HU	SK	CZ	RO	GR	RS	SL	Средна цена	BG
2019-05-01	26,17	26,07	26,07	7,01	50,37	29,26	25,78	27,25	23,00
2019-05-02	48,29	39,40	39,40	48,29	77,01	49,01	41,96	49,05	41,63
2019-05-03	50,70	42,58	42,58	50,70	64,85	51,24	43,06	49,39	40,50
2019-05-04	38,57	38,14	38,14	38,40	73,69	39,17	39,52	43,66	36,27
2019-05-05	30,80	21,90	21,90	24,47	56,09	33,02	30,47	31,23	24,32
2019-05-06	45,10	43,10	43,10	45,10	55,69	44,78	47,94	46,40	31,98
2019-05-07	49,14	46,91	46,91	49,14	66,35	50,20	50,65	51,33	40,60
2019-05-08	46,17	31,22	31,22	44,23	68,77	44,25	49,43	45,04	84,16
2019-05-09	55,15	43,46	43,46	55,02	65,09	49,22	49,88	51,61	66,75
2019-05-10	53,30	45,75	45,75	53,44	68,65	53,16	51,01	53,01	52,44

Съзнателно или не се атакуват държавните дружества в енергетиката и се обвиняват в манипулиране на пазара на електроенергия.

Изтъквайки приноса си за икономиката на страната, АОРБ не отчитат и факта, че въгледобивната промишленост, производството на електроенергия, преноса и снабдяването с електроенергия също са част от икономиката на нашата страна и тази част от структурата на икономиката също създава брутен вътрешен продукт.

За да не се създават погрешни изводи от твърдението в отвореното писмо на национално представителните работодателски организации – АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ, че те създават 86 % от брутната добавена стойност в страната бихме искали да направим някои уточнения. Съгласно публикувана общодостъпна информация структурата на икономиката в България е : 67% услуги, 28 % индустрия и 5% селско стопанство. Индустриалните области в страната са - Стара Загора, Софийска област, Враца и Габрово. Индустриалният профил на Стара Загора, където размера на добавената стойност от индустрията на човек от населението е най-висок - 9 985 лв се дължи предимно на енергийните предприятия в Раднево и Гълъбово, а на територията на Враца е АЕЦ Козлодуй. Настояваме да се отчита и факта, че електроенергийния сектор заема значително място в икономиката на страната, в брутния вътрешен продукт и е основен фактор за сигурността на страната.

Голям е приносът на тези дружества и към държавния бюджет. Всички те редовно внасят дължимите данъци към НАП, НОИ, здравната каса. Осигуровките, които се правят на работниците са върху реалното им възнаграждение и няма забавяне в изплащанията на заплатите им.

АОБР отправя обвинение, че НЕК ЕАД предлагат малки количества електроенергия на борсата, което води до увеличаване на цените на борсата. Тези генерални изводи са направени непрофесионално и показват непознаване на структурата на електроенергийните мощности и ролята на ВЕЦ в електроенергийната система. Недопустимо е, големите ВЕЦ да бъдат приравнявани към кондензационните базови мощности и да се отправят изисквания към тях за неограничено предлагане на енергия на борсата в рамките на инсталираната им мощност. Наистина НЕК ЕАД има задължението да изкупува електрическа енергия от базовите централи ТЕЦ Марица изток 1 и ТЕЦ Марица изток 3, но цените и количествата се определят за целия регулаторен период в ценовото решение на КЕВР. Въз основа на прогнозния баланс за покупки и продажби, КЕВР определя количествата предназначени за регулирания пазар и за свободния пазар. Когато потреблението в страната се увеличава, спрямо прогнозата на регулатора, съответно общественият доставчик изкупува и по-големи количества електроенергия от производителите. Трябва да се знае, че всекидневно се прави баланс на електрическата енергия, в зависимост от състоянието на съоръженията, климатичните условия, промените в потреблението и на тази база се предлага електроенергия на борсата.

Преди да се отправят необосновани атаки е необходимо да се знае, че Водоелектрическите централи са основните балансиращи и регулиращи мощности в електроенергийната система на България. Участието им в резервирането и предоставянето на системни услуги е подчинено на изключително много ограничителни условия: приоритетност на електропроизводството съгласно Закона за водите; годишен ход на притоците в язовирите; технически характеристики и маневреност на хидротехническите съоръжения и на хидроагрегатите; необходимост от балансиране, регулиране и резервиране на електроенергийната система. За разлика от кондензационните централи, водоелектрическите предоставят и допълнителни услуги, като : пускане без външно захранване на собствените нужди и захранване на останалата без напрежение част от

електропреносната мрежа, работа в режим на групово управление по активна или реактивна мощност и работа в групово управление по напрежение или честота.

Работата на ВЕЦ е изцяло подчинена на графиците за напояване, питейно и промишлено водоснабдяване, както и на екологичните нужди за овлажняване на речните корита. В зависимост от климатичните условия през зимния и есенен период ВЕЦ работят за покриване на електрически товари.

Необходимо е да не се забравя и факта, че със стартиране на БНЕБ дружествата от БЕХ имат ангажимент към Европейската комисия да доставят през годините на ангажимента от 300 МВт и нарастващ по години до 800 МВт на час на платформата „ден напред“. Този ангажимент се поема солидарно от АЕЦ Козлодуй, ТЕЦ Марица изток 2 и ВЕЦ на НЕК, като тези производители имат задължение да оферират количествата електроенергия на пределна ниска цена. Поетите ангажименти се спазват стриктно, без никакви нарушения.

Считаме, че поясненията които дадохме, относно мястото и ролята на ВЕЦ в управлението на електроенергийната система, дават отговор на необоснованите нападки и обвинения към НЕК ЕАД за „неадекватно поведение“. Напротив, ние твърдим, че НЕК ЕАД като притежаваш лицензия за „Производство на електрическа енергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ“ има адекватно поведение и управление, съответстващо на Закона за енергетиката, Закона за водите, поетите ангажименти към Европейската комисия, Правилата за управление на електроенергийната система и Правилата за търговия с електрическа енергия.

Бихме искали да напомним на АОРБ, че в нашата страна има специализирани органи, които определят дали се извършват престъпления и от какъв характер са. Всяко обвинение, че действа „Организирана престъпна група“ е манипулативно и е недопустимо по този начин да се правят внушения за държавните дружества в частност и за електроенергийния отрасъл като цяло.

На твърденията, че „НЕК продължава да предлага количества, които са крайно недостатъчни“ напомним, че има производители, които притежават лицензии за производство на електроенергия, но не предоставят никакви количества електроенергия на борсата, а такива са централите Марица 3-Димитровград; Русе бл.4; Свищов; Варна; Биовет. Така че електроенергийни мощности има, но те предоставят електроенергия, водени само от финансовия си интерес, а се изисква от НЕК, както и от ТЕЦ Марица изток 2, като държавни дружества да предоставят електроенергия без съобразяване с икономическата логика. Напомним, че в България формата на собственост, частна или държавна, е равнопоставена.

В свои изказвания членове на АОРБ отправят упреци, че „държавните централи и НЕК“ не правят каквито и да било усилия за намаляване на разходите си, което също не отговаря на истината. Като държавни предприятия, разходите им силно се ограничават още при приемането на бизнес плановете им от принципала, а не бива да се пропуска и факта, че и трите дружества подлежат на регулация от КЕВР. Когато се отправят критики, обвинения и искания, касаещи разходите на дружествата, предварително критикуващите трябва да са запознати със структурата на разходите, както и върху кои разходи може да се влияе и да

се оптимизират. Като пример ще посочим структурата на разходите на НЕК ЕАД, към които има най-голямо недоволство от страна на представителите на АОРБ.

	<i>Млн.лева</i>	<i>Относителен дял на разходите</i>
Общо оперативни разходи	3 126	100,0%
в т.ч.		
А. Разходи върху които не може да се влияе	3 028	96,8%
1. разходи за закупуване на електрическа енергия	2 885	92,3%
2. разходи за амортизации	56	1,8%
3. разходи за задължителни застраховки	20	0,6%
4. разходи за данъци и такси	7	0,2%
5. провизии	60	1,9%
Б. Разходи, които може да се оптимизират	98	3,2%

Видно от приложената информация, 92,3 % от разходите на НЕК се формират от законови задължения, като най-голям дял заемат разходите за закупуване на електрическа енергия от обществения доставчик, които са 92,3 % от общите оперативни разходи. За да няма допълнителни упреци, уточняваме, че дейността на НЕК е регулирана и закупуването на електрическа енергия не е по договорни цени, а по цени определяни от КЕВР.

От общите оперативни разходи на НЕК, които са в порядъка на 3 126 милиона лева, едва 98 милиона лева, или 3,2 % са тези върху които може да се влияе. При приблизително 33 500 000 МВтч електроенергия потребена в страната, това представлява 2,90 лв/МВтч. Каква част от тези разходи трябва да се оптимизира, тъй като трябва да се има предвид, че това са разходи за поддръжка и ремонт на ВЕЦ и ПАВЕЦ, на хидросъоръженията, на стените на големите язовири, които осигуряват сигурността на населението и на електроенергийната система.

Според едрия бизнес проблемите на енергетиката се прехвърлят към индустрията. Това твърдение също е несъстоятелно. На обществеността трябва да се каже, че индустриалците получават значителна държавна помощ, която им се гарантира от Фонд „Сигурност на електроенергийната система“. Помощта, която я получават е чрез значително по-ниската Цена за задължение към обществото, която те заплащат, в сравнение с останалите крайни потребители на електроенергия в страната. При утвърдена Цена за задължения към обществото от 36,75 лв/МВтч, която я заплащат битовите потребители, дребния бизнес и част от средния, цената, която заплащат едрите потребители на електроенергия в зависимост от категорията на ползваните отстъпки е :

Утвърдена Цена за задължения към обществото лв/МВтч	Цена с отстъпка от 40% за ел.енергия от ВИ и ВЕКП лв/МВтч	Цена с отстъпка от 60% за ел.енергия от ВИ и ВЕКП лв/МВтч	Цена с отстъпка от 85% за ел.енергия от ВИ и ВЕКП лв/МВтч	Освободени от плащане на ел.енергия от възобновяеми източници и ВЕКП, лв/МВтч
36,75	24,19	17,92	10,07	5,36

За регулаторния период 01.07.2018-30.06.2019 г. КЕВР е предвидила бизнеса да получи държавна помощ от Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ в размер на 158,6 млн.лв. За целия период от въвеждането на Наредбата за намаляване на тежестта от разходите за електроенергия от възобновяеми източници и ВЕКП получената държавна помощ от индустрията е 330 млн.лв.

Независимо, че функцията на Фонда по действащия Закон за енергетиката е да покрива разходите, извършени от обществения доставчик, произтичащи от задължения да закупува електроенергия по чл.93а и чл.94, включително и за минали регулаторни периоди, както и за предоставяне на премия на производителите по чл.162а и производителите с обща инсталирана мощност 4 МВт и над 4 МВт, от фонда се осигуряват и средства на бизнеса за намаляване на тежестта, свързана с разходите за енергия от възобновяеми източници. Напомняме, че мотивите към законопроекта посочват, че създаването на Фонда е мярка, чиято цел е финансово стабилизиране на българския електроенергиен сектор „*чрез редуциране на текущия тарифен дефицит в Националната електрическа енергия.*“ Мотивите също посочват, че „*със създаването на Фонда и механизмите му за компенсиране на обществения доставчик се цели да се запълни създавания през годините вакуум, вследствие на натрупани некомпенсирани задължения към обществото.*“

Част от приходите във Фонд “СЕС“ се формират от такса, която заплащат всички производители на електроенергия, която е определена в Закона за енергетиката на 5% от приходите от продадената електроенергия. Не е ясно, защо централите и потребителите, които предоставят студен резерв на ЕСО ЕАД и получават приходи за това, не правят отчисления от 5 % върху тези приходи и са в привилегировано положение спрямо останалите дружества.

На индустриалните потребители, които настояваха за бързо създаване на електроенергийна борса в страната, което е и правилно, трябва да им стане ясно, че всеки един поема и съответния пазарен риск. БНЕБ предлага в момента три платформи за търговия с електроенергия и нормалното управленско и търговско поведение на всеки консуматор с много добро познание за собственото си потребление е да обезпечава по-

голяма част от необходимата си електроенергия дългосрочно, а не да разчита на платформата „Ден напред“. Това се постига на платформата за двустранни договори, където цените са по-предвидими и осигуряват стабилност за по-дълъг период, като могат да използват и механизъм за хеджиране на риска. Ако индустриалните потребители разчитат основно на пазар „ден напред“ това е спекулативен подход и не отговаря на претенциите им за бизнес планиране.

Всички потребители, които участват в борсовата търговия, в частност и индустриалните потребители трябва да са наясно, че електроенергийната борса функционира като всяка една борса. Борсовата търговия се подчинява на общи принципи и както при всяка борсова стока и при електроенергията са възможни флукутации в цените. Както е известно пазарната цена е пресечна точка между търсенето и предлагането, борсовата цена е справедлива цена за съответната пазарна зона, и не може да бъде квалифицирана като манипулирана, както и да се определят с декрети ценовите нива. Всяка една външна намеса в определянето на борсовата цена само в полза на потребителите води до разрушаване на електроенергийния сектор.

Абсолютно недоумение буди и искането за реструктурирането на НЕК ЕАД чрез разделяне на дейностите по обществена доставка и по производство и търговия с електрическа енергия. Как това ще повлияе на борсовите цени на платформата „ден напред“ и какви манипулации ще се избегнат, като такива не съществуват. Не е ясно неистовото желание да се разформирова една такава организация като Националната електрическа енергия. За сведение на искащите тази реорганизация подобни структури на електроенергийни дружества съществуват и в други европейски страни – например Енел в Италия, ЕВН в Австрия, ЕДФ във Франция и др. Правим уточнение, че НЕК ЕАД има издадени лицензии за всяка една дейност и работи в пълно съответствие с лицензионните си задължения и със Закона за енергетиката. В дружеството е извършено пълно счетоводно разделяне на видовете дейности, така както го изисква Закона за енергетиката и е невъзможно да се манипулират резултатите от лицензионните дейности. КЕВР е одобрила счетоводното разделяне на всеки един лицензиант. Структурата на НЕК ЕАД със съответните дейности по обществена доставка, по производство и търговия не е в противоречие с европейското законодателство.

Национална федерация на
енергетиците КНСБ:

/Георги Петров/

Федерация „Енергетика“
КТ „Подкрепа“:

/Димитър Чалъков/

Независима синдикална
федерация на енергетиците
в България – КНСБ:

/Божидар Митев/